

Connected Kids: Ένας περιεκτικός οδηγός για την εξασφάλιση διαδικτυακής ασφάλειας και ευεξίας

International Centre™
FOR MISSING & EXPLOITED CHILDREN

HEROES

Λίγα λόγια για εμάς

Διεθνές Κέντρο για Αγνοούμενα και Κακοποιημένα Παιδιά (ICMEC)

Το Διεθνές Κέντρο για Αγνοούμενα και Κακοποιημένα Παιδιά (ICMEC) είναι ένας διεθνής μη κερδοσκοπικός οργανισμός με βάση τις ΗΠΑ, και οραματιζόμαστε ένα κόσμο όπου κάθε παιδί μπορεί να μεγαλώνει ασφαλές και μακριά από οποιαδήποτε σεξουαλική κακοποίηση, εκμετάλλευση ή κίνδυνο εξαφάνισης. Για παραπάνω από 25 χρόνια, κύριο έργο και στόχος μας είναι να εντοπίζουμε τα κενά διεθνώς στην κοινωνική πολιτική αναφορικά με την ικανότητα προστασίας των παιδιών από την κακοποίηση, τη σεξουαλική παρενόχληση και βία, και εξειδικευμένα συγκεντρώνοντας ανθρώπους, πόρους και εργαλεία για την κάλυψη αυτών των κενών.

Ο στόχος μας είναι η προστασία των ευάλωτων παιδιών με:

- Ενίσχυση της διεθνούς αναζήτησης των αγνοούμενων παιδιών
- Υπεράσπιση των παιδιών από σεξουαλική κακοποίηση, διακόπτοντας από κάθε πλευρά την κακοποίηση.
- Εκπαίδευση των επαγγελματιών της πρώτης γραμμής για την πρόληψη και αντιμετώπιση των υποθέσεων παιδικής εκμετάλλευσης.

Ερευνούμε και αναπτύσσουμε δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων όπως εκπαίδευση, τεχνολογία και νομικά πρωτόκολλα για να υποστηρίξουμε τα ενδιαφερόμενα μέρη/ φορείς σε διεθνές επίπεδο (κυβερνήσεις, φορείς επιβολής νόμου, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικούς, επαγγελματίες του φαρμακευτικού κλάδου, ΜΚΟ, και πολλούς ακόμη), ώστε να βοηθήσουν πιο αποτελεσματικά τα παιδιά σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης και να ανταποκριθούν σε αναφορές εξαφάνισης ανηλίκων.

Δείτε περισσότερα στην ιστοσελίδα μας: www.icmec.org

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας «Ορίζοντας 2020» της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της σύμβασης με αριθ. 101021801.

Το περιεχόμενο που δημοσιεύεται στο παρόν αποτελεί αποκλειστική ευθύνη των εκδοτών και δεν αντιπροσωπεύει απαραίτητα τις απόψεις που εκφράζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή τις υπηρεσίες της.

HEROES

Η εμπορία ανθρώπων (THB) και η σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση παιδιών (CSA/CSE) είναι δύο μεγάλα προβλήματα στην κοινωνία μας. Ακούσια, οι νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) παρείχαν χώρο στα προβλήματα αυτά να αναπτυχθούν και να πάρουν νέες μορφές, οι οποίες επιδεινώθηκαν από τον εγκλεισμό που προκάλεσε η πανδημία COVID-19. Ταυτόχρονα, τα τεχνικά και νομικά εργαλεία που διαθέτουν οι ενδιαφερόμενοι φορείς που προλαμβάνουν, διερευνούν και βοηθούν τα θύματα -όπως οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου (LEA), οι εισαγγελείς, οι δικαστές και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ)- αδυνατούν να συμβαδίσουν με το ρυθμό με τον οποίο οι εγκληματίες χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες για να συνεχίσουν τις αποτρόπαιες πράξεις τους. Επιπλέον, η βοήθεια προς τα θύματα THB και CSA/CSE συχνά περιορίζεται από την έλλειψη συντονισμού μεταξύ των εν λόγω φορέων. Υπό αυτή την έννοια, υπάρχει σαφής και ζωτική ανάγκη για κοινές μεθοδολογίες εργασίας και για την ανάπτυξη νέων στρατηγικών προσέγγισης και υποστήριξης των θυμάτων. Επιπλέον, λόγω του διασυνοριακού χαρακτήρα αυτών των εγκλημάτων, η εναρμόνιση των νομικών πλαισίων από κάθε μία από τις πληγείσες χώρες είναι απαραίτητη για τη δημιουργία γεφυρών επικοινωνίας και συντονισμού μεταξύ όλων αυτών των ενδιαφερομένων μερών, ώστε να βοηθηθούν τα θύματα και να μειωθεί η συχνότητα αυτών των φρικτών εγκλημάτων.

Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, το έργο HEROES παρέχει μια φιλόδοξη, διεπιστημονική, διεθνή και θυματοκεντρική προσέγγιση. Το έργο HEROES είναι δομημένο ως μια ολοκληρωμένη λύση που περιλαμβάνει τρεις κύριες συνιστώσες: Πρόληψη, διερεύνηση και υποστήριξη των θυμάτων. Μέσω αυτών των συνιστωσών, η λύση μας στοχεύει στη δημιουργία μιας συντονισμένης συμβολής με τους ΟΤΑ, αναπτύσσοντας μια κατάλληλη, θυματοκεντρική προσέγγιση που είναι ικανή να αντιμετωπίσει συγκεκριμένες ανάγκες και να παρέχει προστασία. Ο κύριος στόχος του έργου HEROES είναι η χρήση της τεχνολογίας για τη βελτίωση του τρόπου με τον οποίο μπορεί να παρέχεται βοήθεια και υποστήριξη στα θύματα THB και CSA/CSE. Επιπλέον, το έργο HEROES θα καθιερώσει νέες καινοτόμες στρατηγικές που βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα θα βελτιώσουν τον τρόπο με τον οποίο οι ΟΤΑ και οι ΟΚΠ διεξάγουν ποινικές έρευνες, βοηθούν τα διασωθέντα θύματα και προλαμβάνουν την εμφάνιση αυτών των εγκλημάτων. Μπορείτε να [διαβάσετε](#) περισσότερα για το HEROES στον [ιστότοπό](#) μας.

Υποστήριξη παιδιών για την χαρούμενη και ασφαλή πλοήγηση στο διαδίκτυο

Ο παρών οδηγός γράφτηκε για να βοηθήσει τους ενήλικες που ζουν, ή εργάζονται άμεσα, με παιδιά και νέους για να τα υποστηρίξουν ώστε να είναι ασφαλή και ευτυχισμένα στο διαδίκτυο.

Τα θέματα που καλύπτονται σε περιλαμβάνουν:

- Οφέλη του διαδικτύου.
- Τοποθέτηση των παιδιών και των νέων στο επίκεντρο της υποστήριξης της διαδικτυακής ασφάλειας.
- Καθοδήγηση για εποικοδομητικές συζητήσεις.

Αντιμετώπιση δύσκολων και απαιτητικών θεμάτων, και ανταπόκριση στις ανησυχίες για την ασφάλεια.

Είτε είστε γονέας ή φροντιστής, εκπαιδευτικός, κοινωνικός λειτουργός, ιατρός ή επαγγελματίας ψυχικής υγείας, αν εργάζεστε στην επιβολή του νόμου ή αν έχετε οποιοδήποτε άλλο επαγγελματικό υπόβαθρο, θα γνωρίζετε πόσο καθοριστικό ρόλο παίζουν το διαδίκτυο και η τεχνολογία στη ζωή των παιδιών και των νέων.

Οι τεχνολογικές εταιρείες και η ιδιωτική βιομηχανία διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία. Είναι επιτακτική ανάγκη οι εταιρείες να γνωρίζουν την ηλικία των χρηστών που έχουν πρόσβαση στις πλατφόρμες τους και να κάνουν ό,τι μπορούν για να προστατεύσουν τα παιδιά και τους νέους ώστε να διασφαλίσουν ότι δεν θα συναντήσουν περιεχόμενο ακατάλληλο για την ηλικία τους, επιβλαβές ή επικίνδυνο, ή αντίστοιχες αλληλεπιδράσεις.

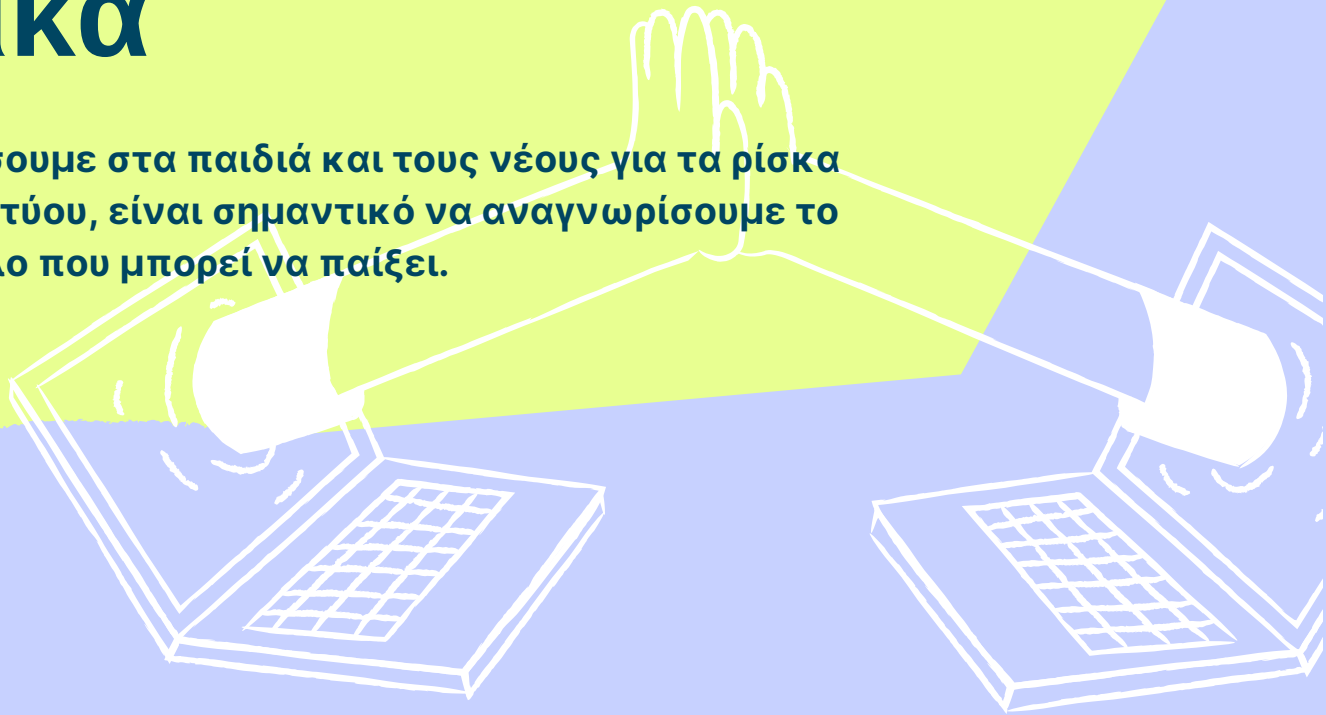
Μέσω της κοινωνικοποίησης, των παιχνιδιών, της απόλαυσης μουσικής και βίντεο και της ολοκλήρωσης των σχολικών εργασιών, η χρήση του διαδικτύου μπορεί να είναι συνυφασμένη με κάθε πτυχή της ενηλικίωσης. Ενώ το διαδίκτυο, η τεχνολογία, κι όλες οι εκπληκτικές ευκαιρίες που προσφέρουν, πρέπει να αγκαλιάζονται ως θετικά στοιχεία, υπάρχουν κίνδυνοι που τα παιδιά και οι νέοι πρέπει να εκπαιδευτούν ώστε να τους αναγνωρίζουν, να τους κατανοούν και να τους διαχειρίζονται.

Παρόλο που τα όρια ηλικίας και η επαλήθευση, οι όροι και οι προϋποθέσεις για τους χρήστες και οι υπηρεσίες μετριάσμου και αναφοράς είναι όλα χρήσιμα εργαλεία, ο κίνδυνος στο διαδίκτυο δεν μπορεί να εξαλειφθεί. Ως εκ τούτου, ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους υποστήριξης οποιουδήποτε παιδιού ή νέου στο διαδίκτυο είναι η ανοιχτή και ειλικρινής επικοινωνία και η εκπαίδευση σχετικά με τους διαδικτυακούς κινδύνους και τι πρέπει να κάνουν για να παραμείνουν ασφαλείς.

Εάν τα παιδιά και οι νέοι έχουν την ευκαιρία να συζητούν ελεύθερα για το διαδίκτυο από μικρή ηλικία, με ενήλικες που ενδιαφέρονται, ασχολούνται και υποστηρίζουν τις απαντήσεις τους, αυτό μπορεί να είναι ένας χρήσιμος τρόπος για να μοιραστούν διαφορετικά μηνύματα ασφάλειας στα κατάλληλα για την ηλικία στάδια και να ανοίξουν το δρόμο για πιο δύσκολες συζητήσεις στο μέλλον. Η αξία της τακτικής συζήτησης είναι ένα θέμα που ενισχύεται σε όλη την παρούσα πηγή.

Ξεκινώντας με τα θετικά

Πριν μιλήσουμε στα παιδιά και τους νέους για τα ρίσκα του διαδικτύου, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε το θετικό ρόλο που μπορεί να παίξει.

Ποιες είναι οι ευκαιρίες στον θετικό τρόπο χρήσης του διαδικτύου;

Τα παιδιά και οι νέοι συχνά τονίζουν τη σημασία της διαδικτυακής τους ζωής και τις θαυμάσιες ευκαιρίες που τους προσφέρει το διαδίκτυο και η τεχνολογία.

Περισσότερο από ποτέ άλλοτε, το διαδίκτυο είναι αναπόσπαστο μέρος της κοινωνικής ζωής των παιδιών και των νέων, και επίσης μπαίνουν στο διαδίκτυο για να βρουν και να δημιουργήσουν κοινότητες, να σχηματίσουν δεσμούς με άλλους και να αναπτύξουν μακροχρόνιες και σημαντικές φιλίες.

Το διαδίκτυο μπορεί να προσφέρει στους νέους έναν χώρο για να αναζητήσουν και να γίνουν ο αυθεντικός τους εαυτός με τρόπο που ίσως να μην αισθάνονται ικανοί να το κάνουν στη ζωή τους εκτός διαδικτύου. Προσφέρει επίσης εκπαιδευτικές και ψυχαγωγικές ευκαιρίες, όπου τα παιδιά και οι νέοι μπορούν να εξερευνήσουν διαφορετικές προοπτικές, να μάθουν νέες δεξιότητες ή να ερευνήσουν θέματα που τους ενδιαφέρουν.

Συμβουλές που θα σας βοηθήσουν να αναγνωρίσετε τα θετικά

- 1** Δείχνοντας ενδιαφέρον για τις διαδικτυακές δραστηριότητες του παιδιού σας, πέρα από το να μιλάτε για τους κινδύνους και τις βλάβες, είναι πιθανό να νιώσει πιο άνετα να μοιράζεται τη διαδικτυακή του ζωή μαζί σας.
- 2** Διαθέτοντας χρόνο και χώρο για αυτές τις συζητήσεις στην καθημερινότητά σας, δημιουργείτε έναν ασφαλή χώρο για να μιλήσετε για τις θετικές και αρνητικές διαδικτυακές εμπειρίες των νέων, τόσο διαδικτυακά, όσο και εκτος διαδικτύου.
- 3** Να θυμάστε ότι τα παιδιά και οι νέοι χρησιμοποιούν το διαδίκτυο με διαφορετικό τρόπο από τους ενήλικες και ότι η χρήση του διαδικτύου μπορεί να επηρεάζεται από παράγοντες όπως οι νέες διαδικτυακές τάσεις, οι συνομήλικοί τους, η ηλικία και η τοποθεσία τους.
- 4** Να είστε ανοιχτοί στην ιδέα ότι η χρήση του διαδικτύου θα αλλάξει με την πάροδο του χρόνου και προσπαθήστε να παραμείνετε περίεργοι και μη επικριτικοί σε σχέση με τη χρήση της τεχνολογίας από τα παιδιά. Όσο πιο τακτικές συζητήσεις κάνετε, τόσο λιγότερο συγκεκριμένες μπορεί να φαίνονται αυτές οι αλλαγές.
- 5** Όταν μιλάτε με τα παιδιά και τους νέους για τα διαδικτυακά τους ενδιαφέροντα, καλό είναι να αποφεύγετε τις απορριπτικές απαντήσεις ή φράσεις που θα μπορούσαν να θεωρηθούν επικριτικές για τις εφαρμογές/τα παιχνίδια/τις τάσεις με τις οποίες ασχολούνται οι νέοι. Για παράδειγμα, φράσεις όπως: «Απλώς δεν καταλαβαίνω όλες αυτές τις νέες εφαρμογές», θα μπορούσαν να εκληφθούν ως ένδειξη ότι δεν ενδιαφέρεστε ή ότι δεν θέλετε να ακούσετε για τις εμπειρίες του νεαρού ατόμου.

Θέτοντας τους νέους στο επίκεντρο της υποστήριξης της διαδικτυακής ασφάλειας

Δίνοντας στους νέους τη δυνατότητα να αποφασίζουν και διασφαλίζοντας ότι η φωνή τους ακούγεται σε σχέση με τον διαδικτυακό κόσμο δεν είναι απλώς καλή πρακτική - είναι επίσης δικαίωμά τους.

Παγκόσμια δικαιώματα των παιδιών

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι η πιο ευρέως υπογεγραμμένη συνθήκη στην ιστορία, καθώς έχει υπογραφεί από 195 χώρες. Η σύμβαση ορίζει 54 άρθρα που εξηγούν τα δικαιώματα του παιδιού σε όλα τα μέρη της ζωής του. Τα τελευταία χρόνια, ο ΟΗΕ έχει δηλώσει δημοσίως ότι όλα τα δικαιώματα των παιδιών ισχύουν στον ψηφιακό κόσμο. Ζήτησαν επίσης ότι όσοι εργάζονται για να μειώσουν τις βλάβες που αντιμετωπίζουν στο διαδίκτυο πρέπει να το εξισορροπήσουν με την προώθηση ευεργετικών δραστηριοτήτων και να δώσουν προτεραιότητα στις φωνές των παιδιών.

Διαδικτυακά και μη, όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προστασία από βλάβες, διακρίσεις, εκμετάλλευση ή κακοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης. Οποιοσδήποτε βρίσκεται σε θέση κοντά στα παιδιά έχει καθήκον να υποστηρίξει και να προστατεύει αυτά τα δικαιώματα. Τα παιδιά έχουν επίσης το δικαίωμα να ξεκουράζονται και να παίζουν χρησιμοποιώντας υπηρεσίες που είναι ασφαλείς και κατάλληλες για την ηλικία τους, και οι υπηρεσίες αυτές να τα προστατεύουν από τη βία και την κακοποίηση κάθε μορφής.

Ακούγοντας τις φωνές των παιδιών

«Τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να έχουν λόγο σε όλα τα θέματα που τα αφορούν και να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι απόψεις τους. Η ακρόαση των φωνών, των ιδεών, των εμπειριών και των ανησυχιών των παιδιών και των νέων είναι απαραίτητη».

— Άρθρο 12 της Σύμβασης του ΟΗΕ

Οι ελικρινείς συζητήσεις με τα παιδιά και τους νέους για τις διαδικτυακές τους εμπειρίες είναι εξαιρετικά πολύτιμες για την προστασία τους από πιθανή βλάβη ή κακοποίηση, καθώς και για το σεβασμό του δικαιώματός τους να εκφράζουν τα συναισθήματα και τις ιδέες τους.

Ακούγοντας τους νέους, μπορούμε να δημιουργήσουμε έναν ασφαλή χώρο που θα τους ενθαρρύνει να αναφέρουν τις ανησυχίες που μπορεί να έχουν.

Διατηρώντας έναν τακτικό και ανοιχτό διάλογο με τους νέους μπορεί επίσης να βοηθήσει να διασφαλιστεί ότι η υποστήριξή σας για την ασφάλεια στο διαδίκτυο είναι σχετική με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους και παραμένει όσο το δυνατόν πιο ενημερωμένη.

Εργάζεστε στην εκπαίδευση;

Εάν το περιβάλλον σας παρέχει εκπαίδευση σε θέματα διαδικτυακής ασφάλειας για παιδιά και νέους, προσπαθήστε να διασφαλίσετε ότι οι συνεδρίες είναι διαδραστικές και ελκυστικές και δίνουν ευκαιρίες στα παιδιά να χρησιμοποιήσουν τη φωνή τους και να εκφράσουν τις ιδέες τους. Είναι επίσης χρήσιμο να προσφέρετε στα παιδιά ευκαιρίες να παρέχουν ανατροφοδότηση σχετικά με το τι διδάχθηκαν και πόσο χρήσιμα, συναφή και ελκυστικά τα βρήκαν.

Η χρήση των ιδεών και των ανατροφοδοτήσεων των νέων για την ενημέρωση των μελλοντικών δραστηριοτήτων σας και η αποσαφήνιση του τρόπου με τον οποίο το κάνατε αυτό,

μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να αισθανθούν ότι η φωνή τους εκτιμάται και ότι οι ιδέες και οι απόψεις τους έχουν άμεσο αντίκτυπο. Αυτό βοηθά επίσης να διασφαλιστεί ότι τα μαθήματα είναι σταθερά χρήσιμα και συναφή και μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ενός ασφαλούς και υποστηρικτικού περιβάλλοντος επικοινωνίας. Αυτό με τη σειρά του μπορεί να βοηθήσει να αποκτήσουν οι νέοι μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση για να έρθουν και να μοιραστούν τυχόν ανησυχίες που μπορεί να έχουν σχετικά με τις διαδικτυακές τους εμπειρίες.

Πώς οι εμπειρίες των παιδιών και των νέων μπορούν να ενημερώσουν το έργο σας

Όποιος κι αν είναι ο ρόλος σας, η φωνή των νέων μπορεί να αξιοποιηθεί με ποικίλους τρόπους για να ενημερώσει το έργο σας και να αυξήσει τον αντίκτυπο και την ποιότητά του. Στα σχολεία, πολλοί επιλέγουν να εκλέξουν παιδιά και νέους ως σχολικούς συμβούλους, νομάρχες ή άλλους μαθητικούς ηγέτες. Αυτοί οι ρόλοι αποτελούν ένα εξαιρετικό σημείο εκκίνησης για όποιον θέλει να χρησιμοποιήσει τη φωνή των παιδιών και των νέων για να ενημερώσει την πρακτική του.

Για παράδειγμα

Πριν από την ανάπτυξη και την έναρξη μιας ενότητας εργασίας για την ασφάλεια στο διαδίκτυο, ένα σχολείο επέλεξε να βάλει μαθητικούς συμβούλους να διεξάγουν συζητήσεις στις τάξεις τους. Αυτές οι συζητήσεις έδωσαν στα παιδιά και τους νέους ένα χώρο για να εκφράσουν τις ανησυχίες τους σχετικά με την ασφάλεια στο διαδίκτυο, καθώς και τις ιδέες τους για το τι θα τους ενθουσίαζε στα μαθήματα. Σε κάθε σύμβουλο μαθητών δόθηκε η ευκαιρία να μεταφέρει τις βασικές ιδέες στο προσωπικό, το οποίο στη συνέχεια είχε χρόνο να τις ενσωματώσει στον προγραμματισμό του. Η διαδικασία αυτή επαναλήφθηκε στο τέλος της ενότητας εργασίας, με στόχο να διερευνηθεί πόσο επιδραστικά και ελκυστικά ήταν τα μαθήματα.

Συζητώντας με τους νέους για τη χρήση του διαδικτύου

Η τακτική συζήτηση με τους νέους για τη χρήση της τεχνολογίας και η ενθάρρυνσή τους να μοιραστούν τις εμπειρίες τους αποτελεί βασικό μέρος της προστασίας τους.

Το διαδίκτυο παίζει σημαντικό ρόλο στη ζωή των παιδιών και των νέων και είναι αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνικής τους ανάπτυξης καθώς μεγαλώνουν. Δεν έχει πλέον νόημα να γίνεται διάκριση μεταξύ της «ζωής στο διαδίκτυο» και της «πραγματικής ζωής», διότι η γνωριμία ενός παιδιού με το διαδίκτυο συχνά ξεκινά από τη στιγμή που είναι αρκετά μεγάλο ώστε να κρατάει μια συνδεδεμένη συσκευή.

Ανεξάρτητα από το επίπεδο γνώσης ή αυτοπεποίθησής σας, αυτές οι πέντε συμβουλές και οι προτάσεις για συζήτηση θα σας βοηθήσουν να ξεκινήσετε, να διαχειριστείτε και να διατηρήσετε έναν ανοιχτό και ειλικρινή διάλογο με τα παιδιά σχετικά με τη διαδικτυακή τους παρουσία και θα σας βοηθήσουν να τα υποστηρίξετε για να χρησιμοποιούν την τεχνολογία με ασφάλεια και θετικά.

Μπορείς να μου δείξεις πως να...;

Θα ήθελα πολύ να ακούσω τι σου αρέσει να κάνεις στο διαδίκτυο και γιατί!

1. Να είστε θετικοί και ανοιχτόμυαλοι σχετικά με το διαδίκτυο

Είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε τις συναρπαστικές ευκαιρίες που μπορεί να προσφέρει στα παιδιά και τους νέους η μετάβαση στο διαδίκτυο. Παρόλο που τα παιδιά που φροντίζετε ή με τα οποία εργάζεστε μπορεί να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο με διαφορετικό τρόπο από εσάς, οι εμπειρίες τους εξακολουθούν να είναι σημαντικές. Αν ένα παιδί αναφέρει κάτι που δεν έχετε ακούσει, ζητήστε του να σας το δείξει ή να σας το εξηγήσει με περισσότερες λεπτομέρειες ή μπορείτε να κάνετε τη δική σας έρευνα. Προσπαθήστε να κρατάτε τις συζητήσεις για το διαδίκτυο ευρείες και εκτιμήστε τις απόψεις των παιδιών όταν μιλούν για το τι τους αρέσει να κάνουν, για να δείξετε ότι ενδιαφέρεστε για όλες τις πτυχές του διαδικτυακού τους κόσμου.

Μπορώ να παίξω αυτό το παιχνίδι μαζί σου;

2. Μιλήστε νωρίς και συχνά

Ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την αντιμετώπιση οποιουδήποτε διαδικτυακού ζητήματος είναι να κάνετε τις συζητήσεις για το διαδίκτυο μέρος της καθημερινής ρουτίνας. Το να μιλάτε ανοιχτά για τη ζωή στο διαδίκτυο από μικρή ηλικία μπορεί να αποτελέσει μια χρήσιμη γέφυρα για την ανταλλαγή μηνυμάτων ασφαλείας και την αντιμετώπιση πιο δύσκολων συζητήσεων αργότερα-δείχνει επίσης στο παιδί σας ότι είστε κάποιος που γνωρίζει για το διαδίκτυο και μπορεί να το βοηθήσει.

Σε ποιον μπορείς να μιλήσεις σε αυτό το παιχνίδι;

Πριν χρησιμοποιήσεις το tablet σήμερα, μπορείς να μου θυμίσεις τι συμφωνήσαμε σχετικά με το πού μπορείς να απευθυνθείς για βοήθεια;

Ποιος είναι ο αγαπημένος σου τρόπος επικοινωνίας με τους φίλους σου στο διαδίκτυο;

Έχει κάποιος από τους φίλους σου βιώσει ποτέ την εμπειρία ____ στο διαδίκτυο;

Θα ήθελα να μιλήσω μαζί σου για το ____, αλλά πρώτα, ποιες είναι οι σκέψεις σου σχετικά με αυτό;

Αν κάποιος που γνωρίζεις χρειάζεται βοήθεια με κάτι στο διαδίκτυο, τι κάνεις;

3. Δημιουργήστε έναν ασφαλή χώρο για συζητήσεις

Αναζητήστε ευκαιρίες για να μιλήσετε μαζί. Μερικές φορές, η συζήτηση πρόσωπο με πρόσωπο μπορεί να φαίνεται δύσκολη, οπότε το να μιλάτε ο ένας δίπλα στον άλλον όταν βγαίνετε βόλτα, όταν ταξιδεύετε ή ενώ κάνετε μια δραστηριότητα μαζί, για παράδειγμα, είναι επιλογές που μπορεί να το κάνουν πιο εύκολο. Το περιβάλλον πρέπει επίσης να είναι κατάλληλο- χωρίς ανεπιθύμητους περισπασμούς, ώστε όλοι οι εμπλεκόμενοι να μπορούν να συγκεντρωθούν πλήρως και να γνωρίζουν ότι τους ακούνε.

Υπενθυμίστε στο παιδί συχνά ότι μπορεί να σας μιλήσει για ο,τιδήποτε, όσο δύσκολο και αν είναι, και ότι δεν θα κριθεί ή θα κατηγορηθεί. Ένα παιδί μπορεί να μην είναι έτοιμο να μοιραστεί κάτι αμέσως, γι' αυτό δείξτε του ότι είστε εκεί για να το ακούσετε όποτε είναι έτοιμο, χωρίς να το πιέζετε να μιλήσει, ή δώστε του εναλλακτικούς τρόπους επικοινωνίας, π.χ. να το γράψει. Η συζήτηση για κάτι από την οπτική γωνία της ευρύτερης ομάδας συνομηλίκων τους μπορεί επίσης να είναι χρήσιμη, ώστε να μη μοιράζονται εμπειρίες από πρώτο χέρι.

Ποια είναι η καλύτερη
συμβουλή για την ασφάλεια
στο διαδίκτυο που σου έχει
δοθεί; Μπορείς να μου
δώσεις κάποιες συμβουλές;

4. Διατηρήστε τη συζήτηση σχετική με την ηλικία του παιδιού

Καθώς μεγαλώνουν, τα παιδιά θα χρησιμοποιούν την τεχνολογία με διαφορετικό τρόπο από ό,τι όταν χρησιμοποίησαν για πρώτη φορά το διαδίκτυο. Οι γνώσεις και η κατανόησή τους θα αυξηθούν επίσης, όπως και οι προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίσουν στο διαδίκτυο. Για να πάρετε μια ιδέα για το πόσα γνωρίζουν και ποια υποστήριξη εξακολουθούν να χρειάζονται, κάντε ανοιχτές ερωτήσεις για να αφήσετε το παιδί σας να καθοδηγήσει τις συζητήσεις που κάνετε. Υπάρχουν κατάλληλοι τρόποι προσέγγισης όλων των θεμάτων διαδικτυακής ασφάλειας για διαφορετικές ηλικίες. Για παράδειγμα, με έναν έφηβο, οι γυμνές εικόνες μπορούν να συζητηθούν σε ευρύτερες συζητήσεις γύρω από τη συναίνεση και τις υγιείς σχέσεις. Για μικρότερα παιδιά, μπορείτε να συζητήσετε για το ποια είδη εικόνων είναι εντάξει να μοιράζονται στο διαδίκτυο και ποια μέρη του σώματός μας είναι ιδιωτικά.

Ποιες ρυθμίσεις
έχει αυτή η
εφαρμογή που
θα μπορούσες να
χρησιμοποιήσεις
για να σε
υποστηρίξει;

Υπάρχει κάτι που θα
άλλαζες σχετικά με
το διαδίκτυο;

Γιατί πιστεύεις ότι είναι χρήσιμο να υπάρχουν περιορισμοί περιεχομένου (γονικός έλεγχος) στις κινητές συσκευές;

Ξέρεις πώς να μπλοκάρεις και να αναφέρεις τις εφαρμογές που χρησιμοποιείς;

Ποιες πληροφορίες είναι εντάξει να μοιράζονται στο διαδίκτυο και γιατί;

5. Να δράτε προληπτικά

Η από κοινού συνεργασία για τη δημιουργία μιας συμφωνίας που θα περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο θα χρησιμοποιείται το διαδίκτυο και η τεχνολογία στην οικογένεια ή σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο είναι ένας χρήσιμος τρόπος για να τεθούν σαφείς προσδοκίες και όρια. Θα μπορούσατε να συμπεριλάβετε τον χρόνο που αφιερώνεται στο διαδίκτυο, με ποιους μπορούν να επικοινωνούν τα παιδιά σας, τις κατάλληλες εφαρμογές και παιχνίδια, και γιατί τα εργαλεία ασφαλείας είναι χρήσιμα για τον αποκλεισμό και την αναφορά ακατάλληλου περιεχομένου. Ρωτήστε το παιδί τι θα έκανε αν κάτι πήγαινε στραβά στο διαδίκτυο και χρειαζόταν βοήθεια, και ενισχύστε τη σημασία του να ενημερώνει έναν ενήλικα αμέσως μόλις συμβεί κάτι που το κάνει να νιώθει αναστατωμένο, ανήσυχο ή άβολα με οποιονδήποτε τρόπο.

Ορισμοί βασικών λέξεων και φράσεων που σχετίζονται με τον διαδικτυακό κίνδυνο

Όταν μιλάτε για τους διαδικτυακούς κινδύνους και βλάβες, με παιδιά και νέους ή με άλλους ενήλικες, είναι σημαντικό να χρησιμοποιείτε σαφώς καθορισμένη γλώσσα και ορολογία.

Παιδί / παιδιά και νέοι/ες (CYP)

Κάθε άτομο κάτω των δεκαοκτώ ετών.

Παιδική σεξουαλική κακοποίηση

Η σεξουαλική κακοποίηση παιδιών είναι μια ευρεία κατηγορία που ορίζει τη βλάβη που προκαλείται στα παιδιά με τον εξαναγκασμό τους να συμμετάσχουν σε σεξουαλική δραστηριότητα, είτε έχουν επίγνωση του τι συμβαίνει είτε όχι.

Υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών (CSAM)

Αναφέρεται σε υλικό που απεικονίζει ή/και τεκμηριώνει πράξεις σεξουαλικής κακοποίησης ή/και εκμετάλλευσης ενός παιδιού.. Ο όρος «παιδική πορνογραφία» πρέπει να αποφεύγεται, καθώς μπορεί να υπονοεί συναίνεση και να υπονομεύει τη σοβαρότητα του θέματος.

Παιδική σεξουαλική εκμετάλλευση

Μια μορφή σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών κατά την οποία ένα άτομο εκμεταλλεύεται μια ανισορροπία ισχύος για να εξαναγκάσει ή να αποπλανήσει ένα παιδί να συμμετάσχει σε σεξουαλική δραστηριότητα οποιουδήποτε είδους. Οι τακτικές εξαναγκασμού μπορεί να περιλαμβάνουν την προσφορά δώρων ή χρημάτων, την προσποίηση ότι είναι συνομήλικος/η, φίλος/η ή/και σύντροφος και την απειλή ότι θα μοιραστεί εικόνες του παιδιού. Ο όρος «παιδική πορνεία» δεν είναι αποδεκτός λόγω των πιθανών συνεπαγωγών ότι το παιδί εμπλέκεται με κάποιο τρόπο οικειοθελώς, είναι συνένοχο ή φταίει για την κακοποίησή του. Επιπλέον, η «πορνεία» είναι νόμιμη σε ορισμένες χώρες, ενώ η σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών αποτελεί έγκλημα.

Συναίνεση

Η συμφωνία να γίνει κάτι ή η άδεια να συμβεί κάτι. Η συναίνεση απαιτείται σε πολλές καταστάσεις, όχι μόνο σε καταστάσεις σεξουαλικής φύσης. Για παράδειγμα, θα πρέπει να ζητάτε τη συγκατάθεσή του πριν δημοσιεύσετε μια φωτογραφία κάποιου/ας στο διαδίκτυο ή πριν τον/την προσθέσετε σε μια ομαδική συνομιλία.

Εξαναγκασμός / εξαναγκαστικός έλεγχος

Η πρακτική του να πείθεις ή να χειραγωγείς κάποιον να κάνει κάτι με τη χρήση βίας ή απειλών. Ο εξαναγκαστικός έλεγχος είναι μια πράξη ή ένα μοτίβο πράξεων επίθεσης, απειλών, ταπείνωσης και εκφοβισμού ή άλλη κακοποίηση που χρησιμοποιείται για να βλάψει, να τιμωρήσει ή να φοβίσει ένα θύμα.

Φιλτράρισμα

Ένα διαδικτυακό φίλτρο είναι ένας τύπος λογισμικού που καθορίζει ποιο περιεχόμενο θα είναι διαθέσιμο στον χρήστη ή ποιο θα περιορίζεται ή θα αποκλείεται.

Αποπλάνηση

Το "Grooming/online grooming", η αποπλάνηση/διαδικτυακή αποπλάνηση αναφέρεται στη διαδικασία δημιουργίας/ κατασκευής σχέσης με ένα παιδί είτε αυτοπροσώπως είτε με τη χρήση του διαδικτύου ή άλλων ψηφιακών τεχνολογιών για τη διευκόλυνση είτε διαδικτυακής είτε μη διαδικτυακής σεξουαλικής επαφής με το παιδί αυτό.

Επιβλαβής σεξουαλική συμπεριφορά (HSB)

Πρόκειται για αναπτυξιακά ακατάλληλη σεξουαλική συμπεριφορά που επιδεικνύουν παιδιά και νέοι/ες και η οποία είναι επιβλαβής ή καταχρηστική. Η σεξουαλική κακοποίηση μεταξύ παιδιών είναι μια μορφή HSB όπου η σεξουαλική κακοποίηση λαμβάνει χώρα μεταξύ παιδιών.

Κατάχρηση εικόνας/μη συναινετική ανταλλαγή εικόνων

Μία μορφή διαδικτυακής σεξουαλικής κακοποίησης που αναφέρεται σε γυμνές, μερικώς γυμνές ή σεξουαλικά σαφείς φωτογραφίες ή βίντεο που λαμβάνονται ή/και κοινοποιούνται χωρίς τη συγκατάθεση κάποιου.

Διαδικτυακή βλάβη

Διαδικτυακή βλάβη είναι κάθε συμπεριφορά που μπορεί να βλάψει ένα άτομο σωματικά ή συναισθηματικά, η οποία λαμβάνει χώρα σε οποιαδήποτε ψηφιακή πλατφόρμα.

**Διαδικτυακή
σεξουαλική
παρενόχληση**

Οποιαδήποτε ανεπιθύμητη σεξουαλική συμπεριφορά, που πραγματοποιείται σε οποιαδήποτε ψηφιακή πλατφόρμα, η οποία μπορεί να κάνει ένα άτομο να αισθάνεται εκφοβισμένο, απειλούμενο, ταπεινωμένο ή να υφίσταται διακρίσεις. Αναγνωρίζεται ως μορφή σεξουαλικής βίας.

Γονικός έλεγχος

Ρυθμίσεις που μπορούν να εφαρμοστούν σε μεμονωμένες συσκευές ή υπηρεσίες που επιτρέπουν ή περιορίζουν το περιεχόμενο στο οποίο μπορεί να έχει πρόσβαση ο χρήστης, ώστε να διασφαλίζεται ότι το περιεχόμενο είναι κατάλληλο για την ηλικία του.

Sexting

Το sexting έχει οριστεί ως η αυτοπαραγωγή σεξουαλικών εικόνων ή ως η ανταλλαγή σεξουαλικών μηνυμάτων ή εικόνων. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι συχνά γίνεται από συναινούντες εφήβους, αν και υπάρχουν μορφές ανεπιθύμητου sexting, π.χ. εικόνες που έχουν ληφθεί, κοινοποιηθεί, αποσταλεί ή ληφθεί χωρίς συναίνεση.

Επιζών/ επιζώσα

Άτομο που έχει πληγωθεί, ζημιωθεί ή τραυματιστεί εξαιτίας ενός εγκλήματος, ατυχήματος ή άλλου γεγονότος ή ενέργειας ή που έχει υποφέρει εξαιτίας των πράξεων κάποιου άλλου. Όσοι/ες έχουν βιώσει ένα τραυματικό γεγονός μπορεί να προτιμούν να χρησιμοποιούν τον όρο επιζών/επιζώσα παρά θύμα (παρακάτω), λόγω των θετικών συνειρμών ανθεκτικότητας που προκαλεί.

Θύμα

Κάποιος/α που έχει υποφέρει εξαιτίας των πράξεων ή των πεποιθήσεων κάποιου άλλου ατόμου ή ως αποτέλεσμα δυσάρεστων ή τραυματικών περιστάσεων.

**Victim blaming/
Ενοχοποίηση θύματος**

Οποιαδήποτε χρήση γλώσσας ή συμπεριφορά που υπονοεί (σκόπιμα ή ακούσια) ότι το θύμα κακοποίησης ή βλάβης είναι πλήρως ή εν μέρει υπεύθυνο για την εμπειρία του.

Όπου είναι δυνατόν, οι κατευθυντήριες γραμμές του Λουξεμβούργου για τη διυπηρεσιακή ορολογία (Luxembourg Guidelines for Interagency Terminology) έχουν ενημερώσει αυτούς τους ορισμούς.

Ενότητα 6

Βρίσκοντας τις λέξεις

Το να μιλάτε για τη ζωή στο διαδίκτυο είναι υπέροχο, αλλά η εύρεση των σωστών λέξεων μπορεί να είναι πρόκληση, ειδικά όταν οι νέοι μπορεί να έχουν τη δική τους αργκό και ορολογία.

Η γλώσσα των παιδιών και των νέων

Τα παιδιά και οι νέοι/ες έχουν συχνά τις δικές τους εκφράσεις, ιδιωματισμούς και ορολογία που χρησιμοποιούν στη ζωή τους, μεταξύ άλλων και για να μιλήσουν και να περιγράψουν τις διαδικτυακές τους δραστηριότητες. Η μορφή και το περιεχόμενο αυτών των επικοινωνιών μπορεί να εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των τάσεων στο διαδίκτυο, της τοποθεσίας, της ηλικιακής ομάδας και των ευρύτερων ενδιαφερόντων.

Λόγω της εξελισσόμενης φύσης της γλώσσας των παιδιών και των νέων, οι προσπάθειες ορισμού της βασικής ορολογίας συχνά παύουν να ισχύουν γρήγορα μετά τη συγγραφή τους. Οι τακτικές συζητήσεις με ένα παιδί ή ένα νεαρό άτομο μπορεί να βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση της γλώσσας τους και μερικές φορές αρκεί να ρωτήσετε τι σημαίνει ένας όρος.

Σαφής επικοινωνία σχετικά με τους διαδικτυακούς κινδύνους και βλάβες

Η γλώσσα που χρησιμοποιούμε αλλάζει συνεχώς, ιδίως όταν μιλάμε για έναν διαδικτυακό κόσμο που διαρκώς εξελίσσεται. Όταν μιλάμε για τους διαδικτυακούς κινδύνους και βλάβες με οποιονδήποτε (ενήλικες ή παιδιά), είναι σημαντικό να χρησιμοποιούμε κατανοητή γλώσσα και ορολογία, η οποία να σέβεται, να προάγει τον διάλογο και να αποφεύγει τις κρίσεις.

Η χρήση της σωστής γλώσσας και η ικανότητα να εξηγήσετε γιατί είναι σημαντική, αποδεικνύει επίσης ότι γνωρίζετε και κατανοείτε καλά το θέμα και επομένως είστε σε θέση να παρέχετε βοήθεια και συμβουλές. Ωστόσο, το να κάνετε απλώς αυτές τις συζητήσεις και να τις επιτρέψετε να πραγματοποιηθούν, είναι πρωταρχικής σημασίας εδώ.

Η έμφυλη κοινωνικοποίηση διαμορφώνει το πως τα παιδιά επικοινωνούν και αντιλαμβάνονται τη διαδικτυακή συμπεριφορά, δημιουργώντας διαφορετικές προσδοκίες σχετικά με τη σεξουαλικότητα, τη βλάβη και την ντροπή. Όταν οι ενήλικες εμπλέκονται σε συζητήσεις με τα παιδιά γύρω από τη διαδικτυακή βλάβη και κακοποίηση, είναι σημαντικό να έχουν υπόψιν τέτοιες επιρροές. Είτε οι ενήλικες είναι άντρες, είτε γυναίκες, γονείς, καθηγητές/τριες, μέντορες, αυτοί οι παράγοντες μπορεί να επηρεάσουν την εμπιστοσύνη και τη δυναμική της συζήτησης. Αυτό τονίζει τη σημασία τέτοιων παραγόντων στην αντιμετώπιση της διαδικτυακής κακοποίησης, και της προώθησης ανοιχτών συζητήσεων με παιδιά και νέους ανθρώπους, ενισχύοντας εντέλει τη διαδικτυακή ασφάλεια για όλους/ες.

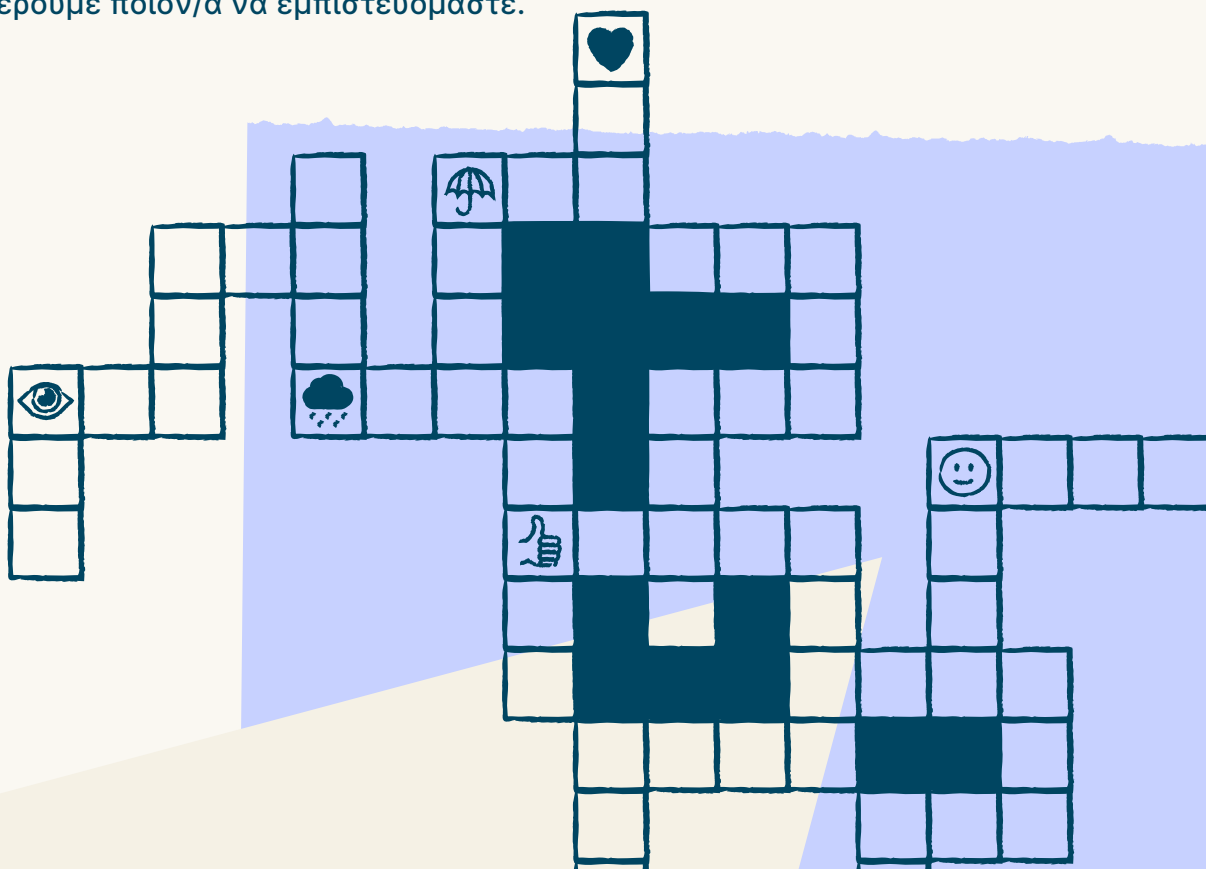
Για παράδειγμα, ο όρος

Για παράδειγμα, ο όρος «παιδική πορνογραφία» χρησιμοποιείται μερικές φορές για να περιγράψει υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών (CSAM). Η παιδική πορνογραφία δεν είναι αποδεκτός όρος και η χρήση αυτής της γλώσσας νομιμοποιεί εικόνες που δεν είναι πορνογραφία, αλλά μόνιμες καταγραφές παιδιών που υφίστανται σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση, και ως τέτοιες θα πρέπει να αναφέρονται ως υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, ώστε να αντικατοπτρίζουν τη σοβαρότητα του αδικήματος που έχει διαπραχθεί.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη συνιστώμενη ορολογία, ανατρέξτε στη σελίδα 16.

Συμβουλές για την εύρεση των σωστών λέξεων

- Αν δεν είστε σίγουροι/ες αν ένα παιδί ή ένας νέος/α είναι εξοικειωμένο με το θέμα για το οποίο θέλετε να μιλήσετε, μπορεί να είναι χρήσιμο να ξεκινήσετε ρωτώντας το πώς το περιγράφει. Π.χ., ενώ ένας ενήλικας μπορεί να μιλάει για "sexting", ένα νεαρό άτομο μπορεί να το γνωρίζει ως «αποστολή γυμνών εικόνων».
- Χρησιμοποιήστε γλώσσα κατάλληλη για την αντίστοιχη ηλικία. Όταν μιλάτε σε μικρότερα παιδιά για τους διαδικτυακούς κινδύνους και βλάβες, μπορεί να είναι χρήσιμο αρχικά να μιλήσετε γύρω από το θέμα και όχι να το κατονομάσετε, καθώς αυτό θα μπορούσε να τα τρομάξει. Για παράδειγμα, αντί να μιλάτε για τους κινδύνους του "grooming"/ αποπλάνησης, μια πιο κατάλληλη για την ηλικία συζήτηση θα ήταν να μιλήσετε για το ποιον/α εμπιστευόμαστε και πώς ξέρουμε ποιον/α να εμπιστευόμαστε.
- Καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν, η χρήση πιο συγκεκριμένης ορολογίας μπορεί να γίνει τόσο χρήσιμη όσο και κατάλληλη. Σε περιστατικά διαδικτυακού εκφοβισμού, μπορεί να είναι χρήσιμο να βοηθήσετε τα παιδιά ή τους νέους/ες να γίνουν πιο συγκεκριμένοι/ες στη γλώσσα τους, για παράδειγμα εάν ο διαδικτυακός εκφοβισμός μετατρέπεται σε διαδικτυακή σεξουαλική παρενόχληση.
- Αποφύγετε την ορολογία ή τους πολύ τεχνικούς όρους στη συζήτηση χωρίς να διευκρινίζετε ακριβώς ποια συμπεριφορά ή κίνδυνο περιγράφετε.

Σε περίπτωση που ένα παιδί ή ένα νεαρό άτομο χρησιμοποιεί ορολογία που θα μπορούσε να είναι προβληματική, θα πρέπει:

- Να αφιερώσετε χρόνο για να ερευνήσετε την κατάλληλη γλώσσα που πρέπει να χρησιμοποιείτε και το σκεπτικό πίσω από τη σημασία της, έτσι ώστε η δική σας κατανόηση να είναι επίκαιρη.
- Να αποφεύγετε να δείχνετε θυμό, αποδοκιμασία ή κρίση. Αντ' αυτού, χρησιμοποιήστε την κατάσταση ως ευκαιρία για ανοιχτή και εποικοδομητική συζήτηση.
- Εξηγήστε τους με σαφήνεια γιατί είναι σημαντικό να χρησιμοποιείτε έναν όρο έναντι ενός άλλου. Για παράδειγμα, «Χρησιμοποιούμε τον όρο ____, επειδή ο όρος ____ θα μπορούσε να σημαίνει ____».
- Προσεγγίστε τα παιδιά και τους νέους/ες με ανοιχτές ερωτήσεις όπως: «Ποιες νομίζεις ότι είναι οι διαφορές μεταξύ αυτών των δύο όρων;» ή «Πώς μπορεί να κάνει κάποιον να αισθάνεται όταν χρησιμοποιείς ένα όρο έναντι ενός άλλου;»
- Λάβετε υπόψη σας το πλαίσιο της κατάστασης. Ορισμένοι όροι, όπως «θύμα» και «επιζών/επιζώσα», μπορεί να είναι προσωπικοί για μεμονωμένα άτομα. Αν μιλάτε με ένα θύμα ή έναν επιζώντα/επιζήσασα, προσπαθήστε να τους ρωτήσετε με ευαισθησία ποιον όρο προτιμούν να χρησιμοποιούν. Φροντίστε να χρησιμοποιείτε αυτόν τον όρο στο μέλλον και βεβαιωθείτε ότι και οι άλλοι κάνουν το ίδιο.
- Να θυμάστε ότι η ενθάρρυνση των νέων να χρησιμοποιούν τη σωστή ορολογία για τα γεννητικά όργανα, από τη μικρότερη δυνατή ηλικία, μπορεί επίσης να βοηθήσει στην αποφυγή σύγχυσης και παρεξηγήσεων στην περίπτωση σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών.

Ενότητα 7

Αντιμετώπιση δύσκολων θεμάτων

Για να διασφαλιστεί ότι τα παιδιά και οι νέοι/ες είναι ενημερωμένοι/ες και προετοιμασμένοι/ες για τους κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσουν, οι συζητήσεις για δύσκολα θέματα είναι σημαντικές.

Καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν, είναι φυσικό να επιθυμούν περισσότερη ελευθερία και ιδιωτικότητα στο διαδίκτυο. Θα έρθει η στιγμή που θα χρησιμοποιούν καθημερινά το διαδίκτυο αυτόνομα και αυτή η ανεξαρτησία αποτελεί φυσικό μέρος της ανάπτυξής τους. Συχνά, οι ενήλικες μπορούν να προγραμματίσουν τις δύσκολες συζητήσεις, αλλά περιστασιακά μπορεί να χρειαστεί να γίνουν νωρίτερα από

ό,τι αναμενόταν, για παράδειγμα αν ένα παιδί εκτεθεί ακούσια σε διαδικτυακές βλάβες που δεν κατανοεί.

Η συζήτηση δύσκολων θεμάτων μπορεί να μοιάζει με μια τρομακτική προοπτική, αλλά είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι οι νέοι χρειάζονται υποστήριξη και καθοδήγηση σε όλους τους τομείς της ζωής - ειδικά όταν πρόκειται για ευαίσθητα θέματα.

Αν χρειαστεί να μιλήσετε για κάτι δύσκολο με ένα παιδί ή ένα νεαρό άτομο, προσπαθήστε να:

- Σχεδιάστε εκ των προτέρων τι θέλετε να πείτε και αναζητήστε υποστήριξη και πληροφορίες, αν χρειαστεί, ώστε να νιώσετε προετοιμασμένοι/ες.
- Επιλέξτε μια στιγμή που δεν υπάρχουν άλλοι περισπασμοί και δεν σας πιέζει ο χρόνος, σε ένα περιβάλλον που το παιδί αισθάνεται ασφαλές.
- Σκεφτείτε την καλύτερη προσέγγιση για το παιδί. Μπορεί να θέλετε να εξηγήσετε άμεσα τις ανησυχίες που οδήγησαν στη συζήτηση ή να αισθάνεστε ότι είναι καταλληλότερη σε πρώτη φάση η υποβολή κάποιων ευρύτερων και πιο ανοικτών ερωτήσεων.
- Αναγνωρίστε ότι μπορεί να μην αισθάνεται έτοιμο να μιλήσει αμέσως ή μπορεί να υπάρχει κάποιος άλλος στον οποίο να αισθάνεται πιο άνετα να μιλήσει. Αν είναι δυνατόν, βρείτε έναν τρόπο να διευκολύνετε τις επόμενες συζητήσεις.
- Επιμείνετε ότι δεν φταίνε και δεν έχουν κάνει τίποτα κακό. Ό,τι και να πουν, είναι σημαντικό να μην τα κάνετε να νιώσουν ένοχα για ό,τι συνέβη.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις, το παιδί μπορεί να προτιμά να επικοινωνεί με διαφορετικό τρόπο, π.χ. να σας γράφει τις απαντήσεις του αντί να τις εκφέρει προφορικά.
- Δώστε χρόνο στο παιδί να επεξεργαστεί αυτά που λέτε και να μοιραστεί τις σκέψεις του, χωρίς να το διακόψετε ή να το κατηγορήσετε. Αν είστε επαγγελματίας, προσπαθήστε να ελαχιστοποιήσετε τη δημιουργία σημειώσεων και να μεγιστοποιήσετε την ενεργητική ακρόαση (διατηρήστε οπτική επαφή, αν είναι πολιτισμικά κατάλληλο, γνέψτε κ.λ.π.) Ακούστε προσεκτικά τυχόν σύγχυση ή ανησυχίες.
- Διαβεβαιώστε τα παιδιά ότι είστε πάντα εκεί για να βοηθήσετε και ακόμη και αν δεν ξέρετε τις απαντήσεις, μπορείτε να τις βρείτε μαζί.
- Αναζητήστε γρήγορα υποστήριξη εάν τη χρειάζονται. Αυτή μπορεί να προέρχεται από την οικογένεια, τους φίλους, το σχολείο ή άλλες υπηρεσίες.

Αναγνώριση σημείων διαδικτυακής κακοποίησης

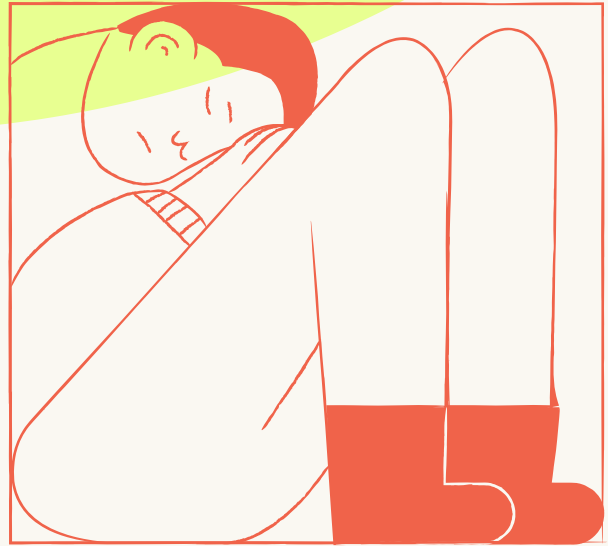
Ο έγκαιρος εντοπισμός σημείων κακοποίησης και η ανάληψη δράσης είναι σημαντική για την προστασία των παιδιών και των νέων.

Η διαδικτυακή κακοποίηση μπορεί να κατηγοριοποιηθεί ως οποιοδήποτε είδος επιβλαβούς επαφής που συμβαίνει στο διαδίκτυο. Μπορεί να συμβεί σε οποιαδήποτε συνδεδεμένη συσκευή και σε οποιαδήποτε πλατφόρμα, π.χ. μέσα κοινωνικής δικτύωσης, διαδικτυακές συνομιλίες, φωνητική συνομιλία σε παιχνίδια, σχόλια σε ιστότοπους ζωντανής ροής, εφαρμογές κειμένου και ανταλλαγής μηνυμάτων, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και ιδιωτικά μηνύματα. Τα παιδιά και οι νέοι/ες μπορεί να κινδυνεύουν από διαδικτυακή κακοποίηση από άτομα που γνωρίζουν ήδη εκτός σύνδεσης, καθώς και από άτομα που γνωρίζουν μόνο διαδικτυακά.

Τα παιδιά και οι νέοι/ες μπορεί να βιώσουν διάφορα είδη κακοποίησης στο διαδίκτυο, όπως εκφοβισμό, συναισθηματική κακοποίηση, διαδικτυακή σεξουαλική παρενόχληση, εκμετάλλευση ή εξαναγκασμό και διαδικτυακό μίσος. Τα περιστατικά αυτά μπορεί επίσης να συμβαίνουν σε συνδυασμό με σωματική, συναισθηματική ή σεξουαλική κακοποίηση που συμβαίνει εκτός σύνδεσης, όπως εκφοβισμός ή κακοποιητική σχέση. Τα παιδιά και οι νέοι/ες μπορεί επίσης να πέσουν θύματα διαδικτυακής αποπλάνησης/“grooming”.

Πρόκειται για μια διαδικασία χειραγώγησης για την ανάπτυξη σχέσης με ένα παιδί, με σκοπό την εκμετάλλευσή του και την πρόκληση βλάβης. Η βλάβη που προκαλείται από την αποπλάνηση/“grooming” μπορεί να είναι η σεξουαλική κακοποίηση, τόσο φυσική όσο και διαδικτυακή, και η εκμετάλλευση για την απόκτηση σεξουαλικά ρητών εικόνων και βίντεο του παιδιού, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν τραβηχτεί από το ίδιο το παιδί. Οι τεχνικές της αποπλάνησης/«grooming» θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν για να ριζοσπαστικοποιηθεί κάποιος ή για να αποκτηθούν οικονομικές πληροφορίες από το παιδί ή την οικογένειά του.

Ανοιχτές και ειλικρινείς συζητήσεις με τα παιδιά σχετικά με τη συναίνεση και τις δυναμικές των σχέσεων είναι σημαντικές για να αντιμετωπιστούν οι διαδικτυακοί κίνδυνοι, ειδικά οι δραστηριότητες ζωντανής ροής, και σχετικές διαδικτυακές αλληλεπιδράσεις. Αναγνωρίζοντας αυτές τις πτυχές όχι μόνο ενισχύει την ασφάλεια στο διαδίκτυο αλλά εμβαθύνει την κατανόησή μας σχετικά με τις ψηφιακές αλληλεπιδράσεις προωθώντας ένα ασφαλέστερο διαδικτυακό περιβάλλον.

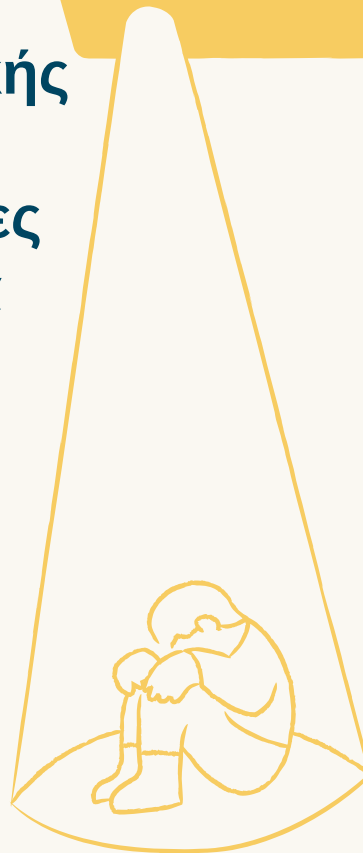

Υπάρχουν ορισμένα προειδοποιητικά σημάδια που πρέπει να προσέξετε και τα οποία μπορεί να υποδεικνύουν ότι ένα παιδί αντιμετωπίζει κακοποίηση ή άλλες δυσκολίες στο διαδίκτυο. Για παράδειγμα, το παιδί μπορεί:

- Να κάνει αλλαγές στη χρήση του διαδικτύου, π.χ. να αρχίσει να περνάει πολύ περισσότερο ή πολύ λιγότερο χρόνο στο διαδίκτυο από ό,τι συνήθως.
- Να θέλει να σταματήσει να χρησιμοποιεί εφαρμογές και υπηρεσίες ή να συμμετέχει σε δραστηριότητες εκτός σύνδεσης που προηγουμένως του άρεσαν.
- Να εμφανίζει ανεξήγητες αλλαγές στη συμπεριφορά του, όπως να γίνεται αποτραβηγμένο, απόμακρο, αναστατωμένο ή θυμωμένο μετά την είσοδό του στο διαδίκτυο ή τη χρήση των συσκευών του.
- Να γίνεται πιο μυστικοπαθές σχετικά με τις διαδικτυακές δραστηριότητές του- για παράδειγμα, δεν θέλει να μοιράζεται πληροφορίες σχετικά με το με ποιον/α μιλά και τι κάνει στο διαδίκτυο και απομονώνεται (κλείνει την πόρτα του ή βγαίνει από το δωμάτιο) για να χρησιμοποιήσει τις συσκευές του.
- Αναφέρει ονόματα φίλων, επαφών ή ακολούθων που δεν γνωρίζετε και είναι ασαφές ή απρόθυμο να μιλήσει για το ποιοι/ες είναι.
- Αρχίζει να μιλά για πιο ενήλικα θέματα, να επιδεικνύει συμπεριφορές ή να χρησιμοποιεί γλώσσα ακατάλληλη για την ηλικία του.
- Έχει ανεξήγητα δώρα, πιστώσεις ή χρήματα που ξοδεύει στο διαδίκτυο.

Οι επιπτώσεις της διαδικτυακής και μη διαδικτυακής κακοποίησης είναι εκτεταμένες και μπορεί να οδηγήσουν ένα παιδί ή ένα νεαρό άτομο:

- Να αντιμετωπίζει προβλήματα με τον ύπνο του, συμπεριλαμβανομένων των εφιαλτών.
- Να είναι εξαιρετικά κουρασμένο και να δυσκολεύεται να συγκεντρωθεί.
- Να εμφανίζει προβλήματα συμπεριφοράς ή να μένει πίσω στο σχολείο.
- Να αποσύρεται κοινωνικά.
- Να είναι πιο συναισθηματικό ή να βιώνει ασυνήθιστες εκρήξεις θυμού.
- Να φροντίζει λιγότερο την εμφάνιση του.
- Να αισθάνεται άγχος, κατάθλιψη ή να εμφανίζει κρίσεις πανικού.
- Να αναπτύσσει διατροφικές διαταραχές.
- Να έχει σκέψεις για αυτοτραυματισμό ή να αυτοτραυματίζεται.
- Να κάνει σκέψεις αυτοκτονίας.

Κατά την εξέταση των επιπτώσεων της διαδικτυακής κακοποίησης, είναι επίσης σημαντικό να κατανοήσουμε το ζήτημα της εκ νέου θυματοποίησης. Περιεχόμενο που έχει αναφερθεί και αφαιρεθεί έχει πάντα τη δυνατότητα να ξανααναρτηθεί και να διαμοιραστεί στο διαδίκτυο, αφήνοντας στη συνέχεια τα θύματα να αισθάνονται φόβο ότι μπορεί να χρειαστεί να ξαναζήσουν το τραύμα τους στο μέλλον. Οι επιπτώσεις της διαδικτυακής κακοποίησης μπορεί να είναι τόσο βραχυπρόθεσμες όσο και μακροπρόθεσμες και το τραύμα μπορεί να επανεμφανιστεί ή να ενεργοποιηθεί αργότερα, ακόμη και αν το αρχικό περιστατικό έχει φαινομενικά αντιμετωπιστεί.

Υποστήριξη παιδιού που σας έχει αποκαλύψει διαδικτυακή κακοποίηση

Ακολουθείστε τα εξής:

- Αναγνωρίστε πόσο δύσκολο πρέπει να ήταν να μιλήσει και ενημερώστε το ότι έκανε το σωστό που ήρθε σε εσάς.
- Αφήστε το παιδί να γνωρίζει ότι αυτό που συνέβη δεν είναι δικό του λάθος και ότι δεν φταίει το ίδιο.
- Ακούστε με ηρεμία και αντικειμενικότητα αυτά που έχουν να σας πουν. Η αντίδραση με σοκ ή θυμό μπορεί να κλείσει τη συζήτηση και τα παιδιά είναι πιθανό να θυμούνται αυτή την αντίδραση στο μέλλον.
- Αφήστε τα να εξηγήσουν με τα δικά τους λόγια, με το δικό τους ρυθμό.
- Διαβεβαιώστε το παιδί ότι ενώ δεν μπορεί να μείνει μυστικό, θα ενημερωθούν μόνο οι ενήλικες που πρέπει να γνωρίζουν.
- Αποθηκεύστε τα αποδεικτικά στοιχεία, **όπου είναι απαραίτητο**. Τα αποδεικτικά στοιχεία μπορεί να περιλαμβάνουν στιγμιότυπα οθόνης που έχουν ληφθεί σε φορητό υπολογιστή ή κινητή συσκευή, μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, κείμενα ή ιστορικό συνομιλιών στο διαδίκτυο. Αυτό είναι διαφορετικό στην περίπτωση του 'υλικού παιδικής κακοποίησης' (CSAM). Ανατρέξτε στην ενότητα «Μην» για περισσότερες πληροφορίες.
- Κρατήστε σημειώσεις αφού μιλήσετε με το παιδί. Προσπαθήστε να τις κρατήσετε όσο το δυνατόν πιο ακριβείς.
- Αναφέρετε την κακοποίηση το συντομότερο δυνατό στους αρμόδιους φορείς (σχολείο, υπηρεσίες παιδιών, αστυνομία), ώστε οι λεπτομέρειες να είναι νωπές στο μυαλό σας και να μπορείτε να αναλάβετε γρήγορα δράση.

ΜΗΝ ΚΑΝΕΤΕ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ:

- Μην πάρετε συνέντευξη, μην κάνετε ανάκριση, μην βγάλετε κάποια απόφαση για το αν το παιδί λέει την αλήθεια. Αντ' αυτού, ακούστε αμερόληπτα και κρατήστε το γεγονός-καταγράψτε δηλώσεις και παρατηρήσιμα πράγματα, όχι τις ερμηνείες σας.
- Μην κάνετε υποθέσεις. Μην βγάλετε βιαστικά συμπεράσματα. Μην κάνετε καθοδηγητικές ερωτήσεις και μην παρέχετε γλώσσα στο παιδί.
- Μην κάνετε προβολή εικόνων του 'υλικού παιδικής κακοποίησης' (CSAM). Αυτό είναι παράνομο και πρέπει να αποφεύγεται. Αν ένα παιδί αναφέρει ότι η συσκευή του περιέχει ακατάλληλες εικόνες, ρωτήστε το παιδί: «Αν κοιτάξω αυτές τις εικόνες, τι θα δω;». Αν πρόκειται για 'υλικό παιδικής κακοποίησης' (CSAM) ή άλλες ακατάλληλες/παράνομες εικόνες, η συσκευή πρέπει να μεταφερθεί στις αρχές.
- Μην δώσετε υποσχέσεις που μπορεί να μην είστε σε θέση να τηρήσετε (όπως η υπόσχεση ότι δεν θα το πείτε σε κανέναν ή ότι αυτό δεν θα ξανασυμβεί ποτέ).
- Ζητήστε από το παιδί να περιμένει έως ότου ένα άλλο άτομο μπορεί να είναι παρόν για να παρακολουθήσει την αποκάλυψη.

Αποφυγή ενοχοποίησης θύματος (victim blaming)

Ενοχοποίηση θύματος (victim blaming) είναι οποιαδήποτε γλώσσα ή συμπεριφορά που υπονοεί (σκόπιμα ή ακούσια) ότι το θύμα κακοποίησης ή βλάβης είναι πλήρως ή εν μέρει υπεύθυνο για την εμπειρία του.

Είτε είστε γονέας ή φροντιστής/στρια, είτε εργάζεστε με παιδιά και νέους με επαγγελματική ιδιότητα, η **ενοχοποίηση** θύματος είναι επιζήμια για τα παιδιά και τους νέους/ες και μπορεί να τα αποθαρρύνει από το να αναζητήσουν υποστήριξη ή να μιλήσουν ανοιχτά για τις εμπειρίες τους.

Όταν οι νέοι/ες φοβούνται ότι θα μπλέξουν, είναι λιγότερο πιθανό να εμφανιστούν και να μοιραστούν τις ανησυχίες τους και να ζητήσουν τη βοήθεια που χρειάζονται. Για να αποφευχθούν αρνητικά αποτελέσματα, είναι ζωτικής σημασίας να ενθαρρύνονται οι νέοι να μιλούν σε ενήλικες που εμπιστεύονται και να τους εξασφαλίζεται ένας ασφαλής χώρος για συζητήσεις.

Αποφύγετε φράσεις και ερωτήσεις όπως:

- Γιατί το έκανες αυτό;
- Γιατί παραβιάσες τους κανόνες που θέσαμε;
- Γιατί δεν το είπες νωρίτερα;
- Τι περίμενες ότι θα συνέβαινε;
- Έπρεπε να ξέρεις καλύτερα.
- Αυτή ήταν μια επικίνδυνη επιλογή.
- Έβαλες τον εαυτό σου σε κίνδυνο.

Εάν εργάζεστε με παιδιά και νέους/ες, οι πολιτικές και οι διαδικασίες που ακολουθείτε θα πρέπει να προωθούν γλώσσα και συμπεριφορές που δεν ενισχύουν την ενοχοποίηση θύματος. Εάν οι ενήλικες στο περιβάλλον σας επιδεικνύουν συμπεριφορές ενοχοποίησης θυμάτων, συνειδητά ή ασυνείδητα, είναι σημαντικό να το συζητήσετε μαζί τους και να αμφισβητήσετε αυτή τη συμπεριφορά με εποικοδομητικό τρόπο.

Αναφορά περιπτώσεων διαδικτυακής κακοποίησης

Εάν αντιληφθείτε ή έχετε ανησυχίες για πιθανή περίπτωση διαδικτυακής κακοποίησης, τότε η συνεργασία με τους κατάλληλους φορείς διασφαλίζει ότι θα λάβετε γρήγορα την κατάλληλη υποστήριξη.

Για γονείς και φροντιστές

Μιλήστε στο παιδί σας για να του προσφέρετε υποστήριξη και καθυσχασμό και, εάν είναι απαραίτητο, αναφέρετε την υποψία κακοποίησης στο σχολείο του παιδιού ή/και στην αρμόδια εθνική αρχή.

Αναφέρετε το περιστατικό στο διαδίκτυο χρησιμοποιώντας τις ρυθμίσεις αναφοράς, αποκλεισμού ή μετριασμού που είναι διαθέσιμες στις υπηρεσίες που χρησιμοποιεί το παιδί.

Μπορείτε επίσης να αναφέρετε υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στην πλατφόρμα ή τον ιστότοπο όπου φιλοξενείται ή μέσω εθνικών και διεθνών μηχανισμών αναφοράς. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στη σελίδα 28.

Εάν πιστεύετε ότι το παιδί σας βρίσκεται σε άμεσο κίνδυνο, επικοινωνήστε με την τοπική ή την εθνική αστυνομική υπηρεσία.

Για επαγγελματίες που δουλεύουν με παιδιά

Όλα τα περιβάλλοντα και οι οργανισμοί που εργάζονται με παιδιά και νέους/ες θα πρέπει να εφαρμόζουν πολιτικές και διαδικασίες προστασίας των παιδιών. Το υπεύθυνο άτομο θα μπορεί να σας ενημερώσει πού να βρείτε τις σχετικές πληροφορίες εάν δεν είστε εξοικειωμένοι/ες.

Αυτά τα έγγραφα θα πρέπει να εξετάζονται τακτικά, να διαβάζονται και να κατανοούνται από όλους τους ενήλικες. Βεβαιωθείτε ότι επικοινωνείτε με τον υπεύθυνο προστασίας ή τον προϊστάμενό σας για να διατηρείτε ενημερωμένες τις γνώσεις και την πρακτική σας.

Εάν έχετε οποιεσδήποτε ανησυχίες σχετικά με την ευημερία ενός παιδιού, ακολουθήστε τις υποχρεωτικές διαδικασίες του οργανισμού σας για να καταγράψετε την ανησυχία και να κλιμακωθεί το ζήτημα είτε σε κάποιο άτομο ή οργανισμό με ευθύνη προστασίας των παιδιών είτε στην αρμόδια αρχή, π.χ. τοπική αστυνομία, εθνικό οργανισμό αναφορών ή τοπικές υπηρεσίες υποστήριξης.

Εάν πιστεύετε ότι το παιδί βρίσκεται σε άμεσο κίνδυνο, επικοινωνήστε με την τοπική ή εθνική αστυνομία, μια εθνική γραμμή βοήθειας ή άλλες σχετικές υπηρεσίες, όπως οι τοπικές υπηρεσίες παιδικής προστασίας.

Χρησιμοποιώντας τη σωστή ορολογία όταν γίνεται αναφορά

Εάν ο ρόλος σας εμπεριέχει υποχρεωτικές διαδικασίες προστασίας ανηλίκων, είναι σημαντικό οι αναφορές να χρησιμοποιούν σωστή ορολογία για την ακριβή περιγραφή των παραβάσεων. Είναι επίσης χρήσιμο για τους γονείς να χρησιμοποιούν σωστή ορολογία, καθώς θα σας βοηθήσουν να αποκτήσετε πρόσβαση στη σωστή υποστήριξη και καθοδήγηση.

Ενότητα 11

Βασικά μηνύματα διαδικτυακής ασφάλειας που πρέπει να μοιραστείτε με τα παιδιά

Η εκπαίδευση και η υποστήριξη είναι τα καλύτερα εργαλεία που μπορεί να έχει ένα παιδί όταν πρόκειται να κατανοήσει και να διαχειριστεί τους κινδύνους στο διαδίκτυο.

Τα παρακάτω βασικά μηνύματα διαδικτυακής ασφάλειας καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, με βάση τους κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσουν τα παιδιά και οι νέοι στο διαδίκτυο. Ενώ πολλά παιδιά και νέοι θα χρησιμοποιούν ασύρματο δίκτυο (Wi-Fi) στο σπίτι τους με φίλτρο

ή μπορεί να έχουν θέσει περιορισμούς περιεχομένου στις προσωπικές τους συσκευές, αυτού του είδους οι έλεγχοι δεν είναι εκατό τοις εκατό αποτελεσματικοί. Ως εκ τούτου, η διάχυση αυτών των βασικών μηνυμάτων μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά και τους νέους στην ασφαλή και υπεύθυνη χρήση του διαδικτύου.

1. Δημιουργία και κοινή χρήση περιεχομένου

Καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν, τα ενδιαφέροντά τους είναι πιθανό να μετακινηθούν από την απλή κατανάλωση περιεχομένου στη δημιουργία και την κοινή χρήση δικού τους περιεχομένου και υπάρχουν διάφοροι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη εάν πρόκειται να μάθουν πώς να το κάνουν αυτό με ασφάλεια και υπευθυνότητα. Ανάλογα με την ηλικία του παιδιού με το οποίο μιλάτε, δύο χρήσιμες ερωτήσεις που μπορείτε να κάνετε είναι οι εξής:

«Ποιος μπορεί να δει τι μοιράζεσαι στο διαδίκτυο;»

Είναι σημαντικό τα παιδιά και οι νέοι να διατηρούν τις προσωπικές τους πληροφορίες ασφαλείς και να χρησιμοποιούν τις ρυθμίσεις απορρήτου που έχουν στη διάθεσή τους, ώστε να διασφαλίζουν ότι είναι ευχαριστημένοι με το κοινό των αναρτήσεων τους. Μπορεί να χρειαστούν βοήθεια για να τις θέσουν σε εφαρμογή.

Είναι επίσης σημαντικό να θυμάστε ότι ακόμη και με αυτές τις ρυθμίσεις, μπορούν να ληφθούν στιγμιότυπα οθόνης, να καταγραφεί η ζωντανή μετάδοση, να αντιγραφούν ή να προωθηθούν σε άλλους μηνύματα και σχόλια και ότι τα πράγματα που δημοσιεύονται στο διαδίκτυο μπορεί να ξαναέρθουν στην επιφάνεια στο μέλλον.

«Έχετε συγκατάθεση για όσα θέλετε να μοιραστείτε;»

Όταν πρόκειται για την κοινοποίηση περιεχομένου στο διαδίκτυο, είναι σημαντικό να έχετε τη συγκατάθεση όποιου εμφανίζεται στις φωτογραφίες ή τα βίντεο που ανεβάζετε. Η συγκατάθεση είναι μια βασική έννοια που πρέπει να εξερευνηθούν και να κατανοήσουν τα παιδιά και οι νέοι/ες και η οποία συχνά παραβλέπεται. Ένας απλός τρόπος για να μιλήσουμε για τη συναίνεση είναι ότι πρέπει να είναι:

Ελεύθερη

αυτό σημαίνει ότι κανείς δεν πρέπει ποτέ να αισθάνεται ότι πιέζεται να δώσει την άδεια για να συμβεί κάτι.

Αναστρέψιμη

αν κάποιος/α έδωσε τη συγκατάθεσή του στο παρελθόν, είναι δικαίωμά του/ης να αλλάξει γνώμη.

Ενημερωμένη

πρέπει να δίνονται στο άτομο όλες οι πληροφορίες ώστε να είναι σε θέση να δώσει σωστά τη συγκατάθεσή του.

Το να διαμορφώσουμε την έννοια της συγκατάθεσης είναι σημαντική. Πριν δημοσιεύσετε φωτογραφίες ή οποιοδήποτε άλλο περιεχόμενο που σχετίζεται με τους νέους στη ζωή σας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, δείξτε τους τι θέλετε να δημοσιεύσετε και ζητήστε τη συγκατάθεσή τους.

Συγκεκριμένη

αυτό σημαίνει ότι κάθε παράδειγμα αναζήτησης συναίνεσης πρέπει να είναι συγκεκριμένο για τη συγκεκριμένη στιγμή και ότι δεν μπορούν να γίνονται υποθέσεις. Για παράδειγμα, το γεγονός ότι κάποιος έχει δώσει συναίνεση στο παρελθόν δεν σημαίνει ότι μπορείτε να υποθέσετε ότι θα δώσει και πάλι συναίνεση.

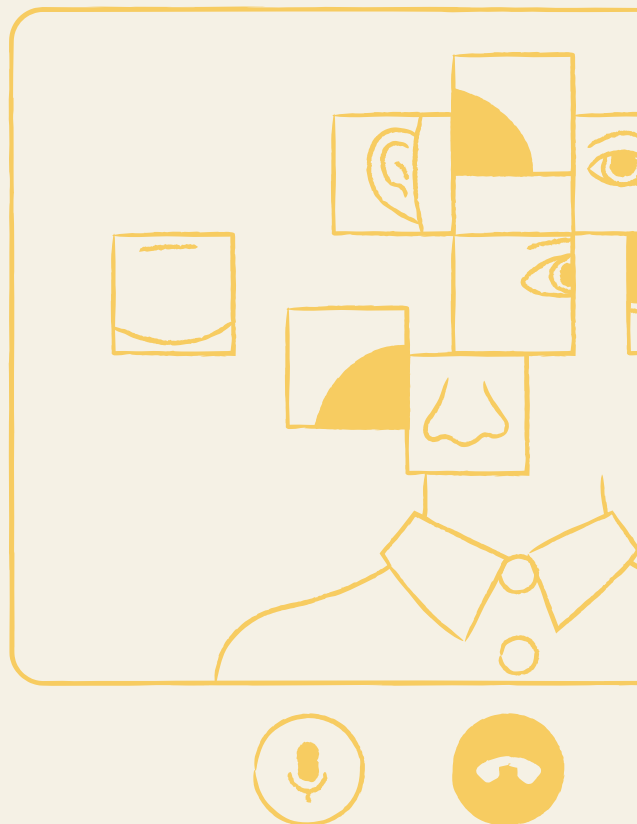
2. Διαδικτυακές φιλίες και σχέσεις

Ο διαδικτυακός κόσμος εξελίσσεται διαρκώς όσον αφορά στο τι μπορούν να κάνουν τα παιδιά και οι νέοι/ες, ιδίως όσον αφορά στους τρόπους με τους οποίους επικοινωνούν μεταξύ τους. Δεν υπάρχει πλέον μεγάλη διάκριση μεταξύ της «ζωής στο διαδίκτυο» και του «πραγματικού κόσμου», καθώς η διαδικτυακή παρουσία αποτελεί φυσική προέκταση της κοινωνικοποίησης στην «εκτός σύνδεσης» ζωή και είναι σε μεγάλο βαθμό μέρος της πραγματικής ζωής. Ανάλογα με την ηλικία του παιδιού με το οποίο μιλάτε, δύο χρήσιμες ερωτήσεις που μπορείτε να κάνετε είναι οι εξής:

«Πώς γνωρίζεις αυτό το άτομο;»

Με τόσα πολλά παιδιά να χρησιμοποιούν τις δυνατότητες επικοινωνίας που προσφέρουν οι πλατφόρμες παιχνιδιών, αναπτύσσονται φιλίες στο διαδίκτυο μεταξύ ανθρώπων που δεν έχουν συναντηθεί ποτέ πρόσωπο με πρόσωπο, και έτσι τα μηνύματα που λαμβάνουν τα παιδιά και οι νέοι/ες πρέπει να το αντικατοπτρίζουν αυτό. Η διασφάλιση ότι ένας ενήλικας εγκρίνει όλα τα αιτήματα φιλίας είναι ένα χρήσιμο βήμα για τα μικρότερα παιδιά, όπως επίσης και η διερεύνηση των ρυθμίσεων που παρέχονται για τον έλεγχο της ενεργοποίησης ή απενεργοποίησης των λειτουργιών συνομιλίας.

Με τα μεγαλύτερα παιδιά που μπορούν να συνομιλούν με άλλους χρήστες στο διαδίκτυο, είναι σημαντικό να μιλάτε για τα πράγματα που είναι εντάξει να συζητούνται ~~από ένα δικτυακό φίλο~~ ~~από ένα δικτυακό φίλο~~ που δείχνουν ότι κάτι δεν πάει καλά. Βεβαιωθείτε ότι τα παιδιά και οι νέοι γνωρίζουν ότι οι φίλοι/ες που έχουν γίνει διαδικτυακά είναι ακόμα ξένοι/ες και ότι αν κάποια συζήτηση ή συμπεριφορά τα κάνει να αισθάνονται άβολα, για παράδειγμα αν κάποιος/α τους ζητάει προσωπικές πληροφορίες ή να στείλουν εικόνες του εαυτού τους, τότε είναι ζωτικής σημασίας να μιλήσουν αμέσως σε έναν ενήλικα που εμπιστεύονται.

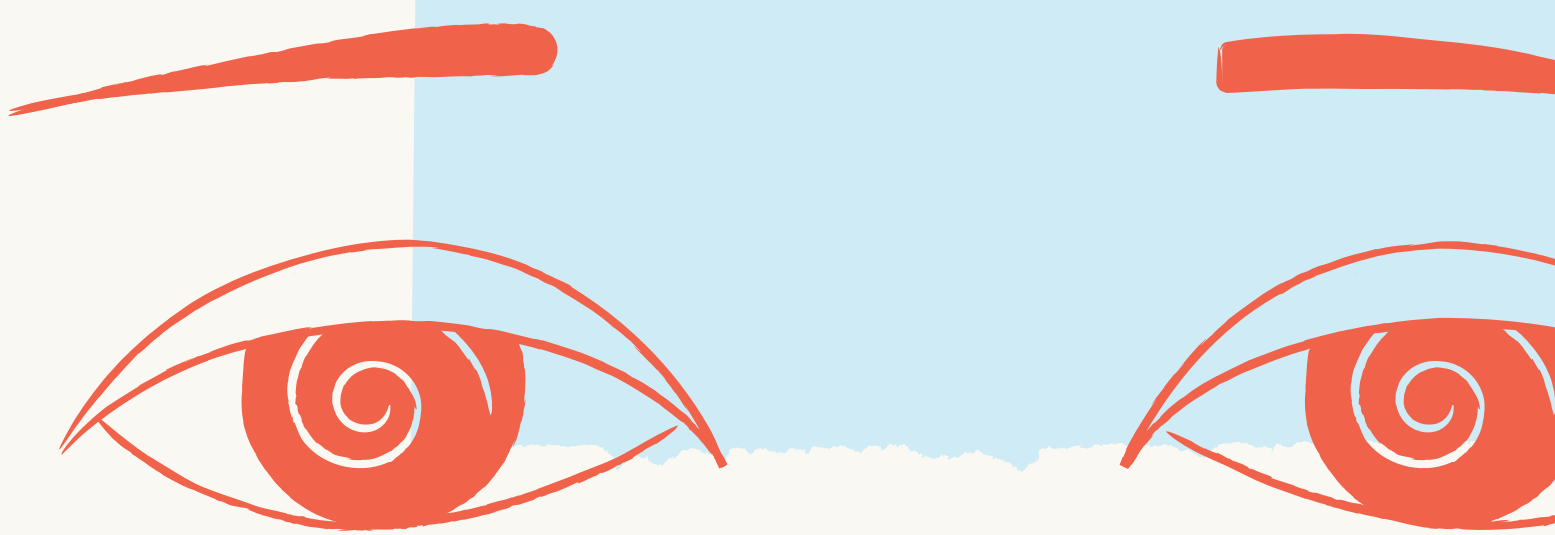
«Τι θα κάνεις αν κάποιος/α σε πιέζει να κάνεις κάτι που δεν θέλεις να κάνεις;»

Η πίεση από άλλους θα μπορούσε να περιλαμβάνει πολλά διαφορετικά πράγματα, για παράδειγμα, αιτήματα να στείλουν εικόνες ή βίντεο του εαυτού τους (ντυμένοι, μερικώς ντυμένοι ή γυμνοί), να συμμετάσχουν σε συμπεριφορές που μπορεί να αναστατώσουν τους άλλους ή να λάβουν μέρος σε επικίνδυνες διαδικτυακές προκλήσεις. Το βασικό μήνυμα εδώ είναι ότι κανείς δεν έχει το δικαίωμα να τα πιέσει να κάνουν κάτι στο διαδίκτυο με το οποίο δεν

νιώθουν άνετα, και αν συμβαίνει κάτι τέτοιο, να το πουν αμέσως σε έναν ενήλικα που εμπιστεύονται.

Μια «υγιής» φιλία ή σχέση δεν είναι αυτή που βασίζεται σε κατάχρηση εμπιστοσύνης ή εξουσίας και είναι εντάξει να λένε όχι σε πράγματα που δεν θέλουν να κάνουν. Ωστόσο, ως παιδί ή νέος/α μπορεί να είναι δύσκολο να πει όχι υπό πίεση, και έτσι αυτές είναι συζητήσεις που πρέπει να αρχίσουν, και μάλιστα να εξασκηθούν, από μικρή ηλικία.

3. Ψυχική Υγεία

Το διαδίκτυο είναι μια απίστευτη πηγή και ένας λαμπρός τρόπος να συνδεθείτε με άλλους, να ασχοληθείτε με διασκεδαστικό περιεχόμενο και να εξερευνήσετε νέα ενδιαφέροντα και τάσεις. Ωστόσο, είναι σημαντικό τα παιδιά και οι νέοι/ες να κατανοήσουν τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει το διαδικτυακό περιεχόμενο στην ψυχική τους υγεία και τη συνολική τους ευημερία. Εάν η ενασχόληση με το διαδίκτυο αρχίζει να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ψυχική υγεία των παιδιών και των νέων, είναι σημαντικό να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν ότι αυτό συμβαίνει και να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την αποκατάσταση της ισορροπίας και την προστασία του συγκεκριμένου παιδιού. Ανάλογα με την ηλικία του παιδιού με το οποίο μιλάτε, δύο χρήσιμες ερωτήσεις που μπορείτε να κάνετε είναι οι εξής:

«Πώς ξέρεις πότε έχεις περάσει πολύ καιρό στο διαδίκτυο ή νομίζεις ότι ίσως χρειαστεί να κάνεις ένα διάλειμμα;»

Η ενδυνάμωση των παιδιών και των νέων ώστε να είναι σε θέση να κοιτάξουν τον εαυτό τους και να προσδιορίσουν τις σωματικές και ψυχολογικές επιπτώσεις της σύνδεσης στο διαδίκτυο είναι κάτι που μπορεί να γίνει από νεαρή ηλικία. Τα μικρά παιδιά μπορεί να είναι σε θέση να εντοπίσουν σωματικά συμπτώματα όπως πονεμένα μάτια και πονοκεφάλους μετά από υπερβολικό χρόνο οθόνης και σίγουρα θα είναι σε θέση να σας ενημερώσουν πώς βλέποντας κάτι ενοχλητικό ή τρομακτικό τα κάνει να αισθάνονται.

Αυτές οι συνομιλίες μπορούν στη συνέχεια να αναπτυχθούν και να επεκταθούν καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν, εμβαθύνοντας περισσότερο στο είδος του περιεχομένου που μπορεί να καταναλώνουν και το αποτέλεσμα που μπορεί να έχει, π.χ. ρωτώντας πώς σε κάνει να αισθάνεσαι το περιεχόμενο των influencers, κάνοντας συζητήσεις γύρω από το περιεχόμενο που επεξεργάζεται για να «βελτιώσει» την αισθητική και το γεγονός ότι επειδή οι άνθρωποι είναι πιθανό να δείξουν τον «καλύτερο εαυτό τους» στο διαδίκτυο, αυτό που βλέπετε δεν είναι πραγματικότητα

«Τι θα έλεγες σε κάποιον του οποίου οι διαδικτυακές δραστηριότητες επηρεάζουν αρνητικά την ψυχική του υγεία;»

Αυτή η ερώτηση είναι χρήσιμη για δύο λόγους. Πρώτον, δίνει στα παιδιά και τους νέους την ευκαιρία να αποδείξουν τι γνωρίζουν σχετικά με την προστασία της ψυχικής τους υγείας στο διαδίκτυο, καθώς αυτό θα αντικατοπτρίζεται στις συμβουλές που δίνουν. Δεύτερον, υπογραμμίζει το γεγονός ότι η ενασχόληση με το διαδίκτυο μπορεί να επηρεάσει την ψυχική υγεία και επομένως είναι χρήσιμο να ευαισθητοποιηθούν όσο το δυνατόν γύρω από αυτό.

Εάν τα παιδιά και οι νέοι/ες:

- έχουν επίγνωση των θετικών και αρνητικών συναισθημάτων που μπορεί να προκαλέσει η μετάβαση στο διαδίκτυο,
- γνωρίζουν τα προειδοποιητικά σημάδια ότι κάτι μπορεί να μην είναι εντάξει, και
- έχουν την ευκαιρία να μιλήσουν γι' αυτό ανοιχτά και ειλικρινά,

τότε οι συζητήσεις γύρω από το διαδίκτυο, την τεχνολογία, την ψυχική υγεία και το πώς να υποστηρίζουν ο ένας τον άλλον θα γίνουν ένα φυσιολογικό μέρος της ανάπτυξής τους.

4. Αναφέροντας περιεχόμενο και ζητώντας βοήθεια

Εάν τα παιδιά και οι νέοι/ες δουν κάτι στο διαδίκτυο που τους κάνει να αισθάνονται αναστατωμένοι, ανήσυχοι ή άβολα με οποιονδήποτε τρόπο, τότε το πιο σημαντικό πράγμα που μπορούν να κάνουν είναι να το πουν αμέσως σε έναν ενήλικα που εμπιστεύονται. Είναι επίσης σημαντικό κάθε ακατάλληλο διαδικτυακό περιεχόμενο να αναφέρεται στις σωστές υπηρεσίες. Ανάλογα με την ηλικία του παιδιού στο οποίο αναφερόμαστε, δύο χρήσιμες ερωτήσεις, που θα μπορούσαμε να κάνουμε είναι οι εξής:

«Ποιοι είναι οι έμπιστοι ενήλικες στη ζωή σου στους οποίους θα μπορούσες να απευθυνθείς για βοήθεια αν είχες κάποιο πρόβλημα στο διαδίκτυο;»

Αυτό θα μπορούσε να είναι ένα μέλος της οικογένειας, ένας οικογενειακός φίλος, κάποιος στο σχολείο ή οποιοσδήποτε άλλος ενήλικας στη ζωή τους με τον οποίο αισθάνονται αρκετά άνετα να μιλήσουν.

«Μπορείς να μου δείξεις πού μπορώ να αναφέρω κάτι σε αυτή την εφαρμογή/το παιχνίδι/τον ιστότοπο;»

Όλες οι διαδικτυακές τοποθεσίες και υπηρεσίες θα πρέπει να διαθέτουν κανάλια αναφοράς, όπου το περιεχόμενο ή η συμπεριφορά που παραβιάζει τους όρους και τις προϋποθέσεις χρήσης μπορεί να επισημανθεί σε έναν συντονιστή. Ωστόσο, αυτά μπορεί μερικές φορές να είναι δύσκολο να βρεθούν και τα παιδιά και οι νέοι μπορεί να μην γνωρίζουν πώς ή πότε να τα χρησιμοποιήσουν. Η εξοικείωση με τους τρόπους αναφοράς σε δημοφιλείς υπηρεσίες είναι μια χρήσιμη δραστηριότητα, και ρωτώντας τα παιδιά αν γνωρίζουν πώς να έχουν πρόσβαση σε αυτές τις λειτουργίες μπορείτε να αξιολογήσετε το επίπεδο γνώσης τους.

Το μη εξουσιοδοτημένο περιεχόμενο ή συμπεριφορά που μπορεί να αναφερθεί μπορεί να περιλαμβάνει:

- ψευδείς πληροφορίες,
- ανεπιθύμητη αλληλογραφία ή ανεπιθύμητες πωλήσεις,
- εκφοβισμός ή παρενόχληση,
- ρητορική μίσους λόγω εθνικότητας, θρησκείας, σεξουαλικού προσανατολισμού ή άλλων προστατευόμενων χαρακτηριστικών,
- περιεχόμενο που υποκινεί σε βία ή τρομοκρατικές δραστηριότητες,
- αναφορά σε αυτοκτονία ή αυτοτραυματισμό,
- διαδικτυακή παρενόχληση,
- πορνογραφικό περιεχόμενο ή γυμνό,
- εικόνες σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών.

Εάν ένα παιδί ή ένας νέος/α έρθει σε εσάς με ένα πρόβλημα που πρέπει να αναφέρετε σε μια διαδικτυακή υπηρεσία, τότε είναι χρήσιμο να αποθηκεύσετε όσο το δυνατόν περισσότερα αποδεικτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν την αναφορά. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει στιγμιότυπα οθόνης από μηνύματα, εικόνες και αρχεία καταγραφής συνομιλιών. Ανάλογα με τη χώρα στην οποία βρίσκεστε, μπορεί να υπάρχουν εθνικές γραμμές βοήθειας για την αναφορά ή υπηρεσίες για παράνομο διαδικτυακό περιεχόμενο που είναι διαθέσιμες σε εσάς. Εάν αισθάνεστε ότι ένα παιδί ή ένας νέος κινδυνεύει άμεσα, τότε μην περιμένετε να ζητήσετε βοήθεια- ίσως χρειαστεί να επικοινωνήσετε με τις υπηρεσίες παιδικής προστασίας ή την αστυνομία.

Πού να απευθυνθείτε για βοήθεια

- Οι γραμμές βοήθειας σας επιτρέπουν να μιλήσετε με έναν εκπαιδευμένο επαγγελματία μέσω τηλεφώνου, κειμένου ή συνομιλίας. Θα συζητήσουν τις προκλήσεις σας και μπορούν να σας βοηθήσουν να συνδεθείτε με τη σωστή υποστήριξη. Για έναν κατάλογο των γραμμών βοήθειας που βρίσκονται κοντά σας, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα [icmec.org/hotlines-and-helplines/](https://www.icmec.org/hotlines-and-helplines/)
- Οι τηλεφωνικές γραμμές ή οι πύλες καταγγελιών σας επιτρέπουν να καταγγείλετε εικόνες ή βίντεο υποψίας σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο. Βρείτε την εθνική σας γραμμή αναφοράς στη διεύθυνση [inhore.org/EN](https://www.inhore.org/EN)
- Για μια δωρεάν υπηρεσία που μπορεί να σας βοηθήσει να αφαιρέσετε ή να σταματήσετε τη διαδικτυακή κοινοποίηση γυμνών, μερικώς γυμνών ή σεξουαλικά ρητών εικόνων ή βίντεο, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα [takeitdown.ncmec.org/](https://www.takeitdown.ncmec.org/)
- Για πόρους για γονείς, φροντιστές, εκπαιδευτικούς και νέους, καθώς και λεπτομερείς πληροφορίες για διάφορα διαδικτυακά θέματα, επισκεφθείτε το Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου του Ηνωμένου Βασιλείου [saferinternet.org.uk/](https://www.saferinternet.org.uk/)
- Για πληροφορίες και πόρους σχετικά με την πρόληψη της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών στο διαδίκτυο, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα [thinkuknow.org.au](https://www.thinkuknow.org.au)
- Για επαγγελματίες που χρειάζονται περισσότερη βοήθεια για την αντιμετώπιση ενός θέματος διαδικτυακής ασφάλειας, απευθυνθείτε στη Γραμμή Βοήθειας για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο του Ηνωμένου Βασιλείου: [saferinternet.org.uk/professionals-online-safety-helpline](https://www.saferinternet.org.uk/professionals-online-safety-helpline)
- Για να αναφέρετε διαδικτυακές απειλές, εκφοβισμό, παρενόχληση, μίμηση, βίαιο περιεχόμενο ή περιεχόμενο αυτοτραυματισμού επισκεφθείτε την ιστοσελίδα [reportharmfulcontent.com](https://www.reportharmfulcontent.com)

Μετατρέποντας τη Γνώση σε Δράση

Η τεχνολογία και ο διαδικτυακός κόσμος προσφέρει στα παιδιά και στους νέους/ες μια απίστευτη γκάμα ευκαιριών. Είναι ζωτικής σημασίας το ταξίδι για να γίνουν ικανοί/ες, ανεξάρτητοι/ες χρήστες/τριες του διαδικτύου να εκπαιδούνται σε κάθε στάδιο από ενήλικες που γνωρίζουν πώς χρησιμοποιούν τα παιδιά και οι νέοι/ες την τεχνολογία και μπορούν να παρέχουν αποτελεσματικές συμβουλές και υποστήριξη όταν χρειάζεται. Ακολουθώντας τις συμβουλές και τις πληροφορίες που δίνονται σε αυτόν τον οδηγό και εκπαιδώντας τους εαυτούς μας και τα παιδιά που φροντίζουμε, μπορούμε να δημιουργήσουμε μια ασφαλέστερη, πιο χαρούμενη και πιο ικανοποιητική διαδικτυακή εμπειρία για όλα τα παιδιά και τους νέους/ες.

